

Sarrera

X. PEÑALVER

Azken urteotan Euskal Herriko harrespilei buruz egiten ari garen ikerlanaren barruan, Mulisko Gaineko harrespil-multzoaren indusketari ekitea beharrezkoa iruditu zaigu ondoko arrazoiengatik.

Orain arte, hego Euskal Herrian, J. Altunak eta P. Aresok 1976an Oianleku I.ean, Oiartzungo estazio gipuzkoarrean, egindako lanak bakarrik zeuden.

Horrez gainera, monumentu hauek beren eraikitzaileen bizimodua ezagutzeko eskaintzen dituzten datuak oso urriak dira.

Bestalde, beste gipuzkoar harrespil-estazio nagusiaren barnean, Onddi-Mandoegikoan alegia, ez genuen mota honetako lanik.

Orain industutako multzoaren garrantziak eta aipatutako estazioaren barnean izateak Gipuzkoako harrespilen ikerketaren oinarritzat hartzera bultzatu gintuzten.

Industutako horretatik eratorritako emaitzak aztertzerakoan, monumentu hauetan aspaldiko urteetan Ipar Euskal Herrian J. Blot-ek bereziki burututakoak aintzakotzat hartu dira.

Idazlan honetan ikusiko denez, gaur egun dagoen mugaren bi aldeetan bizi ziren gizakien ohiturak eta egikerak ez dirudi ezberdinak zirenik, alderantziz baizik. C.14ren bidez lorturiko datuek garbi asko uzten dute multzo hau eraiki zenean Ipar Euskal Herrian herri bereberko beste gizaki batzu antzeko monumentuak eraikitzen ari zirela.

Gipuzkoako Foru Aldundiaren diru-laguntzari esker burutu ahal izan diren induslan hauetan, 3 ekinalditan zehar 12-15 taldekidek esku hartu du, haietako gehienak Aranzadi Zientzi Elkarte Prehistori Saileko lankideak eta gainerakoak Elkarte bereko Arkeologi Sailekoak eta Euskal Herriko Unibertsitateko ikasleak.

Gure esker ona ikerketa hau burutzen lagundu duten guztiei. Beste horrenbeste Hernani eta Urnietako udalei eskaini diguten laguntzagatik. Aipamen berezia Inazio Intxauspe eta Antonio Aranbururenzat beren lankidetzat garrantzitsuagatik.

I. Aztarnategiaren kokapena. Inguruko beste aztarnategi batzuekin dituen erlazioak

X, PEÑALVER, Tx. UGALDE*

1. KOKAPENA.

Mulisko Gaineko multzo megalitikoa Onddi mendiaren HE-ko hegaleko zapalda batean kokatzen da, itsasmailatik 415 m-tara. Hernani eta Urnietako udal barrutietan aurkitzen da, Besabi baseritik, Pozontarri lepoa zeharkatuz, Onddi mendiaren HE-ko isuri alde inguratuz doan pista baten ondoan.

Mulisko Gaina aurkitzen den Onddi-Mandoegi mendikatea, Onddi mendian hasi eta H.rantz, Aballarri eta Adarra zeharkatuz Eteneta leporaino doa. Toki honetan mendilerroa H-HEra okertzen da, Argarate, Azketa, Leuneta, Abadekurutz, Mandoegi eta

Urepel zeharkatuz Leizalarrean amaitzeko Altzaditik igaro ondoren. Bestalde Onddi menditik M.rantz, Usobelartza eta Aizkorrikotik doa. Mendikate honen altuera Onddin 543 m-koa da eta Adarran 807 m-tara iristen da, Mandoegi eta Urepelen 1.000 m. gainditzeko. Mendikate hau Urumea eta Leizaran ibarretako uren lerro banatzailea da, azken hau Oria ibaia-aren adarra delarik.

2. INGURUNE FISIKOA

Geologia

Onddi mendia, Adarra mendiarekin batera, Bost Hiritako mendimultzoaren IM-ko mendiguruaren parte dira.

*Aranzadi Zientzi Elkarte, Donostia.